

Lomake uuden säteilylain hallituksen esityksen kommentointia varten

Kommentoiija: Ylifyysikko Keijo Saali
Johtajaylilääkäri Seppo Ranta

pvm: 10.1.2017

Organisaatio: Kanta-Hämeen keskussairaala, 13530 Hämeenlinna

Kommentin numero	Luku, sivun nro/§	Yleinen kommentti/ Ehdotus uudeksi tekstiksi/ Yksittäinen korjaus	Perustelut
1	sivu 21 ja sivu 198 92 §	Oikeutusarviointi: "Nykyisellään oikeutusharkinnan prosessiin osallistuvat vain lähettävä lääkäri ja toimenpiteestä vastuussa oleva lääkäri..." Käytännössä tämä ei ole tosiasiallisesti toiminut kirjoitetulla tavalla.	Käytännössä pienillä tai vähäisillä lääkäriresursseilla (lue: toimenpiteestä vastuussa olevan tahon lääkäriresurssit, radiologit erityisesti + isotooppilääkärit) oikeutusarviointi on ontunut myös suorittavassa päässä. Uudistuva lainsäädäntö korjaa (esitetyssä muodossaan) tilannetta säteilytutkimuksiin lähettävän tahon suunnalla (esim. sairaanhoitajille esitetty rajattu oikeus lähettää röntgentutkimukseen) ja luo varsin väljän mahdollisuuden korjata tilannetta suorittavan tahon puolelta. Oikeutusarviointiin asetettu bipolaarinen keskustelutavoite lähettävän lääkärin ja lääketieteellisestä altistuksesta vastuussa oleva lääkärin välille voi uuden lain myötä siirtyä käytännössä pitkälti hoitajatasolla tapahtuvaksi arvioinniksi ja helposti myös unipolaariseksi arvioinniksi. Yläraja on avoin sille missä määrin röntgenhoitaja voi osallistua lääketieteellisestä altistuksesta vastuussa olevan lääkärin valtuuttamana käytännön menettelyihin oikeutuksen varmistamiseksi.
2	sivut 104- 106, 89 §	Potilaan hoidon ohjauksen näkökulmasta säteilytutkimusprosessin koko ketjun toimivuus ei varmistu alusta loppuun: oikeutusarviointi; tutkimuksen suorittaminen; tuloksen tulkinta, arviointi ja lausunto; ja viimeisenä hoitavan lääkärin päätöksenteko. Säteilysuojelun optimointi jää puutteelliseksi, jos kuvantamisen	Säteilylakiin esitetyt muutokset eivät käytännössä kaikilta osin korjaa säteilytutkimusprosessin eri vaiheissa ilmenneitä puutteita. Oikeutusarviointiin on kylläkin tulossa käytännön kannalta merkittäviä parannuksia, mutta prosessiketjun loppuvaiheeseen jää edelleen korjattavaa.

		lisäksi kaikkia muita prosessin osia ei oteta riittävästi huomioon.	Säteilytutkimukseen kuuluu olennaiselta osin säteilylle altistavasta toimenpiteestä vastuussa olevan lääkärin lausunto, vaihe johon liittyy myös mahdollisuus puuttua epäkohtiin. Vaikkakin tämä mekanismi toimii yksittäisen potilaan kannalta jälkijättöisesti, näin toimimalla pystytään poistamaan mahdollisesti toistuvat kuvaukset, jotka eivät ole oikeutettuja. Kliinikon pyytämä lausunto ohjaa potilaan hoitoa ja on joissakin tapauksissa tarpeen saada nopeasti. Lisäksi joissakin tapauksissa tehdyt tutkimukset edellyttävät tulkitsijalta erityisosaamista tai tuloksen tulkintaan vaaditaan kahden toisistaan riippumattoman erikoislääkärin arviointi. Nykyisellään resurssipulasta johtuen lausunto saattaa viivästyä tai jäädä kokonaan pois. Miten käytännössä toiminnan harjoittaja pystyy varmistumaan siitä, että oikeutus- ja optimointiperiaatteet toteutuvat uskottavalla tavalla jos säteilytutkimusten lausuntovaiheeseen liittyvä mekanismi jää pois. Käytännössä lähettävällä lääkärillä olisi tällöin myös toimenpidevastuussa olevan lääkärin vastuu.
3	sivu 22	Säteilysuojelun täydennyskoulutuksen toteutuminen ja seuranta: ”Toiminnanharjoittajien taholta on tullut Säteilyturvakeskukselle pyyntöjä myös valvonnan ja säännösten tiukentamisesta lähettävien lääkäreiden täydennyskoulutuksena annettavan säteilysuojelukoulutuksen toteutumisen varmistamiseksi...”	Jo säteilynkäyttäjäämmattiryhmien sisällä havaittu lähtötasojen kirjavuus säteilysuojelukoulutuksessa ja puutteet säteilysuojelutietämyksen tasossa vaikeuttavat säteilysuojelun täydennyskoulutuksen osaamistason hallintaa ja seurantaa organisaation sisällä. Ongelma kulminoituu säteilytutkimuksiin lähettävien lääkärin laajassa ammattiryhmässä. Tässä ryhmässä säteilysuojelun täydennyskoulutus ei korjaannu pelkästään lainsäädännöllisillä tiukennuksilla. Painetta olisi luotava myös tarvittavien kirjaamis- ja seurantatyökalujen vaatimustasomäärittämiselle ja kehitykselle. Käytännössä tarvittaisiin hyvin toimivia koulutuksen seurantajärjestelmiä. Ongelmallisin tilanne on tänä

			päivänä ulkopuolisten konsulttilääkärien säteilysuojelun täydennyskoulutusvaatimusten täyttymisen seuranta. Tulisiko olla ”ajokortti”-järjestelmä, johon kirjataan lähetettävien lääkäreiden säteilysuojelukoulutuksen toteutuminen joko keskitetysti kuten henkilöannosrekisterikäytäntö on nykyisellään toteutettu tai vastaavasti kuin TLT-lain (Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista 629/2010) puolella asetetut vaatimukset edellyttävät koulutusten kirjaamisesta seurantajärjestelmään / seurantajärjestelmiin.
--	--	--	---

21.11.2016

Jakelussa mainituille

Viite

SÄTEILYLAIN KOKONAISUUDISTUS

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta lausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle säteilylaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Uudella säteilylailla pannaan osaltaan täytäntöön Euroopan unionin uusi säteilyturvallisuusdirektiivi. Lakia on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriön johtamassa ohjausryhmässä ja sen alle asetetuissa kahdeksassa alatyöryhmässä: 1) Säteilyn lääketieteellinen käyttö, 2) Henkilöön kohdistuva muu kuin säteilyn lääketieteellinen käyttö, 3) Luonnonsäteily, 4) Työntekijöiden ja väestön suojeleminen, 5) Viranomaisvalvonta ja hallinnolliset pakkokeinot, 6) Säteilysuojelukoulutus, 7) Säteilyvaaratilanteet ja 8) Ionisoimaton säteily.

Säteilyturvallisuusdirektiivin edellyttämien asetusten ja Säteilyturvakeskuksen määräysten valmistelu käynnistetään välittömästi.

Hallituksen esitys on saatavilla [www-osoitteessa: www.stm.fi/hankkeet](http://www.stm.fi/hankkeet).

Lausunnot pyydetään toimittamaan maanantaihin 16.1.2017 mennessä sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon sähköpostitse osoitteeseen: kirjaamo@stm.fi tai postitse osoitteeseen: Sosiaali- ja terveysministeriö, Kirjaamo, PL 33, 00023 Valtioneuvosto.

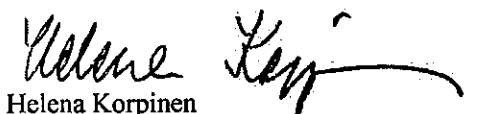
Pahoittelemme tiukkaa aikataulua. Direktiivin täytäntöönpanon määräpäivä on 6.2.2018, joten pyydämme kohteliaimmin lausunnonantajia pysymään annetussa määräajassa.

Lisätietoja antaa tarvittaessa hallitussihteeri Helena Korpinen, p. 0295 163 317, s-posti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Osastopäällikkö,
ylijohtaja

Hallitussihteeri

Veli-Mikko Niemi

Helena Korpinen

JAKELU

Viranomaiset ja muut sidosryhmät

Työ- ja elinkeinoministeriö
 Ympäristöministeriö
 Sisäministeriö
 Opetus- ja kulttuuriministeriö
 Liikenne- ja viestintäministeriö
 Maa- ja metsätalousministeriö
 Puolustusministeriö
 Ulkoministeriö
 Valtiovarainministeriö
 Oikeusministeriö
 Valtioneuvoston kanslia
 Valtioneuvoston kanslia/Arviointineuvosto
 Säteilyturvakeskus
 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
 Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
 Työterveyslaitos
 Opetushallitus
 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
 Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira)
 Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi)
 Tulli
 Poliisihallitus
 Suomen ympäristökeskus
 Tietosuojavaltuutetun toimisto
 Pääesikunta
 Museovirasto
 Viestintävirasto
 Aluehallintovirastot
 Aluehallintovirastot/ työsuojelun vastualueet
 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
 Itä-Uudenmaan pelastuslaitos
 Satakunnan pelastuslaitos
 Suomen Kuntaliitto ry
 Oulunkaaren ympäristöpalvelut
 Pirkkalan yhteistoiminta-alue
 Pirkanmaan sairaanhoitopiiri
 Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
 Elintarviketeollisuusliitto ry

Toiminnanharjoittajat ja yhteisöt, joiden toimintaa voi koskea sisäilman radoniin (asunnot työpaikat, julkiset tilat), rakennusmateriaalien radioaktiivisuuteen tai muuhun luonnonsäteilyyn liittyvät kysymykset:

Finanssialan Keskusliitto
 Helsingin kaupungin liikennelaitos (HKL)
 Kaivannaisteollisuus ry
 Kirkkohallitus
 Suomen Kiviteollisuus Oy
 Lemminkäinen Oyj
 Rakennusteollisuus RT ry

Senaatti-kiinteistöt
 Suomen Isännöintiliitto ry
 Suomen Kiinteistöliitto ry
 Suomen Kiinteistövälittäjäliitto ry
 Suomen Omakotiliitto ry
 Suomen Ortodoksinen kirkko
 Suomen radonhallinta
 Sisäilmayhdistys ry
 SRV Yhtiöt Oyj
 Ympäristö- ja terveysalan tekniset ry
 YIT Oyj

Toiminnanharjoittajat sekä järjestöt tai yhdistykset, joiden jäsenyritykset toimivat kierrätysmetallialalla tai toimijat, jotka on tekemisissä kierrätysmetallin siirtojen (erityisesti maahantuonnin tai maasta viennin) kanssa:

Kuusakoski Oy
 Outokumpu Oyj
 Ovako Bar Oy
 SSAB Europe Oy
 Suomen Romukauppiain Liitto ry
 Stena Recycling Oy

Säteilysuojelukoulutusta tai lääketieteen peruskoulutusta antavat organisaatio:

AEL Oy, NDT-Tekniikka
 Helsingin yliopisto, eläinlääketieteellinen tiedekunta
 Helsingin yliopisto, hammaslääketieteen laitos
 Helsingin yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta
 Helsingin yliopisto, kemian laitos, radiokemian laboratorio
 Helsingin yliopisto, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta
 Itä-Suomen yliopisto, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta
 Itä-Suomen yliopisto, terveystieteiden tiedekunta/Kuopion kampus
 Jyväskylän yliopisto, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta
 Lapin yliopisto
 Lappeenrannan teknillinen yliopisto
 Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy
 Oulun Ammattikorkeakoulu Oy
 Oulun yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta
 Pirkanmaan ammattikorkeakoulu Oy, Tampereen ammattikorkeakoulu Oy
 Pohto Oy
 Savonia-ammattikorkeakoulu Oy
 Suomen Turvaprojektit Oy
 Tampereen teknillinen yliopisto, biolääketieteen laitos
 Tampereen yliopisto, lääketieteen yksikkö
 Aalto-yliopisto, teknillisen fysiikan ja matematiikan osasto
 Aalto-yliopisto, sähkötekniikan korkeakoulu
 Aalto-yliopisto, perustieteiden korkeakoulu
 Turun ammattikorkeakoulu Oy
 Turun yliopisto, biolääketieteen laitos
 Turun yliopisto, fysiikan laitos
 Turun yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta

Turun yliopisto, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta
 Vaasan yliopisto
 Vaasan ammattikorkeakoulu
 Åbo Akademi, institut för fysik

Turvallisuusluvanhaltijat, säteilyn käytön turvallisuudesta vastaavat johtajat
 sekä järjestöt ja yhdistykset, joilla säteilyn käyttöön osallisia jäseniä:

Akava ry
 Elinkeinoelämän Keskusliitto ry
 Finnair Oyj, Terveyspalvelut
 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, HUS-kuvantaminen
 Helsingin yliopistollinen keskussairaala, syöpäkeskus
 Kuopion yliopistollinen sairaala
 Lääketieteellinen Radioisotooppiyhdistys
 Oulun yliopistollinen sairaala
 Posti Oyj
 Sairaalfyysikot ry.
 Suomen Akuuttilääketieteen yhdistys ry
 Suomen Ammattiliittojen Keskusliitto SAK ry
 Suomen Eläinlääkäriliitto ry
 Suomen Hammaslääkäriliitto
 Suomen Hammaslääkäriseura Apollonia
 Suomen Kardiologinen Seura ry
 Suomen Kliinisen Fysiologian yhdistys ry
 Suomen Lääkäriliitto ry
 Suomen Ortopediyhdistys Ry
 Suomen Neurologinen Yhdistys ry
 Suomen Lastenneurologinen Yhdistys r.y.
 Suomen Radiologiyhdistys ry
 Suomen Röntgenhoitajaliitto ry
 Suomen sairaanhoitajaliitto ry
 Suomen Suuhygienistiliitto SSSL ry
 Suun Terveystieteiden Ammattiliitto STAL ry
 Suomen Yrittäjät ry
 Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
 Sairaalfyysikoiden erikoistumista koordinoiva neuvottelukunta
 SESKO ry
 Suomen Kosmetologien yhdistys ry
 Satakunnan keskussairaala
 Tampereen yliopistollinen sairaala
 Helsingin yliopisto, fysikaalisten tieteiden laitos
 Helsingin yliopisto, kemian laitos, radiokemian laboratorio
 Jyväskylän yliopisto, fysiikan laitos
 Borealis Polymers Oy
 Dekra Industrial Oy
 Indmeas Oy
 Inspecta Oy
 Istekki Oy
 MAP Medical Technologies Oy
 Metsäteollisuus ry

SSAB Europe Oy
UPM-Kymmene Oyj
Åbo Akademi, kiihdytinlaboratorio
Sonar Oy
Stora Enso Oyj
Finnish Society for NDT fiNDT
Doseco Oy
Fortum Power and Heat Oy, Loviisan voimalaitos
Teollisuuden Voima Oyj, Olkiluodon voimalaitos
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
Posiva Oy
Fennovoima Oy

Ionisoimaton säteily:

Aluehallintovirastot
Elinkeinoelämän keskusliitto ry
Elisa Oyj
Energiateollisuus ry
DNA Oyj
Fingrid Oyj
Helen Oy
KT Kuntatyöntajat
Microsoft Oy
Sairaanhoitopiirit
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Sähköliherkät ry
Tampereen Teknillinen yliopisto
Teknologiateollisuus ry

Neuvottelukunnat:

Metrologian neuvottelukunta
Säteilyturvaneuvottelukunta
Ydinturvallisuusneuvottelukunta

TIEDOKSI

STM/Kirjaamo

